



EUROPA-PARLAMENTET

2009 - 2014

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

2011/2069(INI)

5.6.2012

UDKAST TIL BETÆNKNING

om grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union (2010 - 2011)
(2011/2069(INI))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Monika Flašíková Beňová

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING3

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union (2010 - 2011)

(2011/2069(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til præamblen til traktaten om Den Europæiske Union, særlig anden betragtning og fjerde til syvende betragtning,
- der henviser til artikel 2, artikel 3, stk. 3, andet led, artikel 6 og artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union,
- der henviser til Den Europæiske Unions charter ("chartret") om grundlæggende rettigheder af 7. december 2000, som proklameret den 12. december 2007 i Strasbourg,
- der henviser til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK),
- der henviser til Kommissionens beretninger for 2010 og 2011 om anvendelsen af EU's charter for grundlæggende rettigheder (KOM(2011)0160 og KOM(2012)0169),
- der henviser til Kommissionens meddelelse om rapporten om unionsborgerskab 2010: Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder (KOM(2010)0603),
- der henviser til Kommissionens strategi for Den Europæiske Unions effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder (COM(2010)0573) og den praktiske vejledning om hensyntagen til grundlæggende rettigheder i Kommissionens konsekvensanalyser (Operational Guidance on taking account of Fundamental Rights in Commission Impact Assessments) (SEK(2011)0567),
- der henviser til Rådets konklusioner angående Rådets handlinger og initiativer for at gennemføre Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, vedtaget på Rådets 3092. samling for Almindelige anliggender i Bruxelles den 23. maj 2011, og med henvisning til Rådets retningslinjer om de metodologiske skridt, der skal tages for at kontrollere foreneligheden med grundlæggende rettigheder i Rådets forberedende organer¹,
- der henviser til De Forenede Nationers organ for menneskerettigheder, som alle medlemsstaterne er medlem af, og til Europarådets konventioner og anbefalinger, samt afgørelser, vejledninger og domme vedrørende specialiseret overvågning og retslige organer,
- der henviser til Den Europæiske Unions Domstols og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser og retspraksis,
- der henviser til de nationale forfatningsdomstoles retspraksis, der henholder sig til chartret

¹ Rådets dokument 10140/11 af 18. maj 2011.

om grundlæggende rettigheder som reference for fortolkning af nationale love,

- der henviser til rapporterne fra Europarådets organer, navnlig rapporterne om menneskerettighedssituationen fra Den Parlamentariske Forsamling og menneskerettighedskommissæren,
 - der henviser til Stockholmprogrammet - Et åbent og sikkert Europa i borgernes tjeneste og til deres beskyttelse,
 - der henviser til aktivitets- og årsrapporterne samt undersøgelserne fra Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA),
 - der henviser til ngo-rapporter og -undersøgelser om menneskerettighederne,
 - der henviser til dets beslutninger om grundlæggende rettigheder og menneskerettigheder, navnlig dets beslutning af 15. december 2010 om grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union (2009) - effektiv gennemførelse efter Lissabontraktatens ikrafttrædelse¹,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender og Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling og Udvalget for Andragender (A7-0000/2012),
- A. der henviser til, at Unionen i henhold til artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) bygger på et fællesskab af udelelige og universelle værdier i form af respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, solidaritet, retsstaten og respekt for menneskerettighederne for alle, som er bosat på EU's område, herunder personer, der tilhører mindretal,
- B. der henviser til artikel 6, stk. 3, i TEU, der fastsætter, at de grundlæggende rettigheder, som er garanteret ved menneskerettighedskonventionen, og som følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, udgør generelle principper i EU-retten,
- C. der henviser til, at Lissabontraktatens ikrafttræden gjorde chartret juridisk bindende for EU's institutioner, organer og agenturer samt for medlemsstaterne, når EU-lovgivning gennemføres,
- D. der henviser til, at de forpligtelser, der er pålagt ansøgerlander i henhold til Københavnskriterierne, fortsat gælder for medlemsstater efter optagelse i EU i kraft af artikel 2 i TEU, og under henvisning til at alle medlemsstater på baggrund af dette bør vurderes løbende for at verificere den fortsatte overholdelse af EU's grundlæggende værdier med henblik på respekt for grundlæggende rettigheder, demokratiske institutioner og retsstaten,

¹ Vedtagne tekster, P7_TA(2010)0483.

Generelle anbefalinger

1. bemærker, at mens Kommissionens tiltag for at sikre, at lovforslag overholder chartret, hilses velkommen, er der fortsat betydelig plads til forbedring, da der til stadighed fremsættes forslag, som fuldstændigt mangler at tage hensyn til eller ikke tager tilstrækkeligt hensyn til de foreslåede tiltags indvirkning på grundlæggende rettigheder; opfordrer Kommissionen til at træffe konkrete foranstaltninger for at forbedre verifikationen af dens forslag i overensstemmelse med chartret;
2. opfordrer Kommissionen til at sikre, at indvirkningen på grundlæggende rettigheder i EU-lovgivningen og dens gennemførelse af medlemsstaterne udgør en systematisk del af Kommissionens evalueringsrapporter om gennemførelse af EU-lovgivning samt i årsberetningen om kontrol med gennemførelsen af EU-retten;
3. opfordrer Rådet til at sikre en effektiv gennemførelse af dets tilsagn om at kontrollere, at både de foreslåede ændringer til Kommissionens forslag samt egne forslag er i overensstemmelse med chartret;
4. understreger, at Europa-Parlamentet også bør styrke dets selvstændige konsekvensvurdering med henblik på grundlæggende rettigheder, hvad angår lovforslag og ændringer, der behandles i den lovgivningsmæssige procedure, for at gøre den mere systematisk;
5. beklager
 - den manglende gennemsigtighed i Kommissionens dialog med medlemsstaterne, når grundlæggende rettigheder eller europæiske borgeres interesser står på spil; anser, at en sådan mangel på gennemsigtighed, hvad angår gennemførelse af EU-lov, kan have en yderst negativ virkning på andre EU-lande, på EU-borgere og på andre institutioner, især når borgernes sociale og økonomiske rettigheder står på spil
 - manglen på gennemsigtighed i EU-agenturer, som gør det vanskeligt at bedømme, om deres handlinger overholder principperne om gennemsigtighed, god forvaltningsskik, databeskyttelse og ikkeforskelsbehandling samt nødvendighed og proportionalitet;
6. beklager de uacceptable forsinkelser og blokader i EU's tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK), som fortrinsvist skyldes enkelte medlemsstater, og opfordrer Kommissionen til at fuldføre proceduren;
7. minder om Kommissionens forpligtelse til at prioritere de overtrædelsesprocedurer, som rejser principielle spørgsmål eller som navnlig har en vidtrækkende negativ indvirkning på borgerne¹;
8. beklager den vage reaktion fra Kommissionen på specifikke overtrædelser af grundlæggende rettigheder i medlemsstaterne, og opfordrer Kommissionen til at sikre, at overtrædelsesprocedurerne sikrer effektiv beskyttelse af menneskerettighederne i stedet

¹ COM(2010) 573.

for at sigte efter forhandlede aftaler med medlemsstaterne;

9. opfordrer derfor Kommissionen til at fremlægge et detaljeret forslag til en overvågningsmekanisme og et varslingsystem, der er baseret på bestemmelserne i artikel 7 i TEU og artikel 258 i TEUF (traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde);
10. gentager sin opfordring til Kommissionen om at foretage en hurtig revidering af gældende EU-ret om politi- og kriminalsager med henblik på overensstemmelse med Lissabontraktaten og chartret inden fristen den 1. december 2014;
11. opfordrer til en parlamentarisk undersøgelse af politikker for området med frihed, sikkerhed og retfærdighed i overensstemmelse med artikel 70 i TEUF ved oprettelsen af en permanent forbindelse mellem Europa-Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender og nationale parlamentariske udvalg, der behandler grundlæggende rettigheder for at vurdere den relevante lovgivning på EU- og nationalt plan;
12. opfordrer medlemsstaterne til at opfylde deres forpligtelser på behørig vis i henhold til international lov, hvilket de indtil videre ikke har gjort, til at undersøge alvorlige krænkelse af menneskerettigheder udført i forbindelse med samarbejdet om CIA's antiterrorprogram, og give mulighed for fuld erstatning til ofrene;
13. finder det uacceptabelt,
 - at Europa-Parlamentet, som er den eneste direkte valgte EU-institution og EU-medlovgiver for de fleste EU-politikker, ikke fik tilladelse til at definere de tematiske områder for de flerårige rammer for Det Europæiske Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA)
 - at politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, som er blevet standard EU-politik, samt sociale og økonomiske rettigheder, der er vigtige elementer i chartret, fortsat ikke er en del af FRA's mandat; beder Rådet om at inkludere de ovennævnte aspekter i den næste flerårige ramme for FRA;
14. er bekymret for opt outs (ikkedeltagelse) for enkelte medlemsstater, hvilket risikerer at påvirke deres borgeres rettigheder, som så vil lide under større diskrimination end andre EU-borgere;

Forskelsbehandling

15. understreger, at principperne om menneskelig værdighed og lighed for loven er grundlæggende for et demokratisk samfund; er uforstående over for den aktuelle blokade af Rådets forhandlinger om Kommissionens forslag til et horisontalt direktiv, der udvider den omfattende beskyttelse mod forskelsbehandling på alle områder, inklusive religion eller trosopfattelser, handicap, alder eller seksuel orientering, og opfordrer til, at der gøres bestræbelser for at sikre en vedtagelse så hurtigt som muligt;
16. opfordrer medlemsstater til at oprette klageprocedurer, som sikrer, at et offer for flere forskellige former for forskelsbehandling kan indgive én klage, der omfatter mere end en

af årsagerne til forskelsbehandlingen; anser det for passende at støtte menneskerettighedsforkæmperes aktiviteter og udviklingen af fælles aktioner fra marginaliserede folk og befolkningsgrupper;

Beskyttelse af enkeltpersoner, der tilhører minoriteter

17. fremhæver, at situationen for statsløse personer med permanent bopæl i medlemsstater skal tages op, og opfordrer alle berørte medlemsstater til at ratificere de relevante FN-konventioner;
18. understreger, at på baggrund af afvigelser i gennemførelsen af EU-lovgivning og komplekse forvaltningsprocedurer kan nogle kategorier af personer møde forhindringer i form af forskelsbehandlinger under udøvelsen af deres ret til fri bevægelse og bopæl; opfordrer Kommissionen til at indlede overtrædelsesprocedurer mod medlemsstater, der overtræder direktiv 2004/38/EF;
19. opfordrer Kommissionen til at evaluere de konkrete resultater af EU-rammen for de nationale strategier for romaernes integration og det opnåede fremskridt i hver medlemsstat;
20. opfordrer medlemsstaterne til at fremlægge et effektivt svar på udstødelse af romaer ved at udvikle politikker i samarbejde med repræsentanter for romabefolkningen og ved at sikre deres fulde deltagelse samt gøre brug af alle de til rådighed værende finansielle EU-midler;

Lige muligheder

21. beklager den begrænsede indvirkning, som EU- og nationale initiativer har haft på uligheden mellem mænd og kvinder, især på beskæftigelsesområdet;
22. opfordrer indtrængende EU og medlemsstaterne til at intensivere bestræbelserne for at nå målene i den europæiske ligestillingspakt mellem mænd og kvinder 2011-2020 og træffe foranstaltninger til at håndtere de kønsbestemte lønforskelle, kønsopdelingen på arbejdsmarkedet og alle former for vold mod kvinder;

Seksuel orientering og kønsidentitet

23. opfordrer medlemsstaterne til at registrere og undersøge hadforbrydelser (hate crimes) mod bøsser, lesbiske, biseksuelle og transseksuelle personer og vedtage strafferetlige bestemmelser, der forbyder opfordring til had på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet;
24. opfordrer Kommissionen til at foreslå en ny udgave af Rådets rammeafgørelse om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad i form af en straffelov, der omfatter andre former for forbrydelser mod en særlig persongruppe, herunder som følge af seksuel orientering, kønsidentitet og kønsudtryk;
25. opfordrer medlemsstaterne til at vedtage den nationale lovramme for at imødegå forskelsbehandling, som opleves af LGBT-personer (bøsser, lesbiske, biseksuelle og

transseksuelle) og par af samme køn på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, og medlemsstaterne opfordres til at garantere effektiv gennemførelse af den eksisterende EU-lovgivningsramme og Den Europæiske Unions Domstols afgørelser;

26. opfordrer medlemsstater, som har indført en lovgivning om registrerede partnerskaber mellem personer af samme køn, til at anerkende de bestemmelser, som andre medlemsstater har vedtaget, og som har tilsvarende virkninger;
27. mener, at LGBT-personers grundlæggende rettigheder vil være bedre beskyttet, hvis de har adgang til juridisk anerkendte samlivsformer som papirløse parforhold, registreret partnerskab eller ægteskab; udtrykker tilfredshed med, at disse muligheder i øjeblikket tilbydes i 16 medlemsstater, og opfordrer andre medlemsstater til at overveje at indføre lignende foranstaltninger;

Unge, ældre og handicappede personer

28. opfordrer medlemsstaterne til at håndtere forskelsbehandling på grund af alder inden for beskæftigelsesområdet i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser om ansættelse og opsigelse af ældre arbejdstagere;
29. opfordrer medlemsstaterne til at sikre integreringen af unge arbejdstagere på arbejdsmarkedet, navnlig dem, som er berørt af den økonomiske krise;
30. glæder sig over afgørelsen om at gøre 2012 til det europæiske år for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne; opfordrer medlemsstaterne til at forbedre ældres livskvalitet ved at tilvejebringe passende sociale ydelser, ved at bekæmpe overgreb mod dem og fremme deres uafhængighed ved at støtte renoveringen af og adgangen til boliger;

Databeskyttelse

31. understreger, at retten til selvbestemmelse over personlige data og retten til privatliv er grundlæggende for et menneskes personlighed, den menneskelige værdighed og frihed;
32. fremhæver, at reformen af EU's databeskyttelsesregler skal øge gennemsigtigheden og opmærksomheden omkring databeskyttelsesrettigheder og gøre foranstaltninger og sanktioner mere effektive; pointerer, at en sænkning af de eksisterende standarder og en reduktion af de nationale ansvarsområder, herunder forfatningsdomstolenes ansvarsområder, er udelukket;

Indvandrere og flygtninge

33. opfordrer medlemsstaterne til at oprette en procedure i overensstemmelse med afgørelserne fra Den Europæiske Unions Domstol og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol med henblik på bedre koordinerede regler, hvad angår asylansøgere;
34. opfordrer medlemsstaterne til at fokusere på effektive retlige migrationspolitikker og at ratificere FN-konventionen om beskyttelse af vandrende arbejdstagere og deres

familiemedlemmers rettigheder;

35. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at det fælles europæiske asylsystem (CEAS) fuldføres som planlagt ved udgangen af 2012;
36. fremhæver sin forpligtelse til at sikre fuld parlamentarisk kontrol af EU's RIA-agenturer (Retlige og Indre Anliggender), navnlig Europol, Frontex, Cepol, Eurojust, samt agenturet for den operationelle forvaltning af store it-systemer; opfordrer disse agenturer til at styrke dimensionen for grundlæggende rettigheder i deres virksomhed;
37. kritiserer på det kraftigste forslag, der vedrører genindførelse af Schengen-grænsekontroller, da dette ville undergrave den frie bevægelse inden for EU og Schengensamarbejdet;
38. fremhæver vigtigheden af en evaluerings- og overvågningsmekanisme for at kontrollere anvendelsen af gældende Schengen-regler i overensstemmelse med principperne for grundlæggende rettigheder;

Børns rettigheder

39. opfordrer alle EU-institutioner til effektivt at imødegå udfordringer, som f.eks. fjernelse af børn fra en eller begge forældres varetægt, forsvundne børn, seksuelt misbrug af børn og børnepornografi, beskyttelse af uledsagede migrantbørn og situationen for handicappede børn i institutioner;
40. glæder sig over Kommissionens EU-dagsorden for børns rettigheder, Kommissionens bestræbelser på at sikre respekten for og fremme af barnets rettigheder i retlige procedurer samt det faktum, at direktivet om ofre for kriminalitet sikrer et højere beskyttelsesniveau af børn som sårbare ofre;

Ofres rettigheder og adgang til domstole

41. beklager, at EU-borgere med bopæl i en anden medlemsstat end deres egen ikke oplyses effektivt om deres rettigheder, og opfordrer medlemsstaterne til at forbedre deres oplysningssystemer;
42. fremhæver, at både Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og Den Europæiske Unions Domstol i deres afgørelser har fremhævet forhindringer for adgang til retssystemet, som f.eks. varigheden af procedurene, manglen på effektiv klageadgang og retten en retfærdig rettergang;
43. opfordrer medlemsstaterne til at imødegå de resterende barrierer, som f.eks. tidsfrister, retlig status, procedureernes varighed, sagsomkostninger og processuelle formaliteter;

Unionsborgerskab

44. opfordrer Kommissionen til at udføre en komparativ undersøgelse af valgrettigheder på nationalt og EU-plan for at identificere afvigelser, som har unfair indvirkning på bestemte kategorier af personer i EU, og i den forbindelse udarbejde passende anbefalinger med henblik på bekæmpelse af forskelsbehandling;

45. opfordrer medlemsstaterne til at lancere oplysningskampagner for at oplyse EU-borgere om deres ret til at stemme og stille op ved valg; opfordrer til, at de nødvendige reformer af den europæiske valgprocedure gennemføres i alle medlemsstater med henblik på at fremme aktivt unionsborgerskab;
46. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Det Europæiske Råd, Rådet og Kommissionen, medlemsstaternes og kandidatlandenes regeringer og parlamenter, De Forenede Nationer, Europarådet og Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa.